

30.9.2025

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Työ- ja elinkeinojaosto keskiviikko 01.10.2025 klo 08.30 / HE 99/2025 vp / Asiantuntijapyyntö

HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Suomen Yrittäjät katsoo, että hallituksen budjettiesitys on pääosin tasapainoinen. Taloustilanne ja pidemmän aikavalin talouden haasteet huomioon ottaen pidämme perusteltuna, että ansiotuloverotus kevenee, yrittäjien verotaakka ei kasva ja työntekoon kannustetaan. Katsomme, että talouskasvun turvaamiseksi julkisen talouden tasapainotuksen tekeminen säästämällä on parempi ratkaisu kuin tasapainottaminen työn ja yrittämisen verotusta kiristämällä. Suhdannepoliittisesti tarkasteltuna on perusteltua, että säästöt kohdentuvat vahvemmin vuoteen 2027.

Suomen Yrittäjät on huolissaan T&K-rahoituksen leikkauksista. Katsomme, että esitetyt leikkaukset ovat kasvun kannalta haitallisia, sillä ne syövät tulevan kasvun eväitä. Näkemyksemme mukaan leikkausten painottaminen säilyttäviin yritystukiin olisi ollut T&K-rahoituksen sijaan perustellumpaa.

Valtion T&K-rahoitus kohdistuu Business Finlandin kautta moniin rahoitusohjelmiin, jotka eivät suoranaisesti edistä pienimpien yritysten TKI-toimien kasvattamista tai kasvutavoitteita. Leikkaukset T&K-toimintaan ovat johtaneet siihen, että Business Finland on leikannut innovaatorahoitusohjelmia, kuten pienyrityksille suunnattu matalan byrokratian Innovaatioseteli-ohjelman, vaikka se on ollut monelle käyttökelpoinen työkalu innovaatiotoiminnan alkuaskelissa. Kiinnitämme lisäksi huomiota siihen, että ELY-keskusten yritysten kehittämispalvelut (KEHPA) on poistettu. Tämä suunta on ollut virhe. On pidettävä kiinni johdonmukaisuudesta ja panostaa T&K-toimintaa niin, että se myös synnyttää innovaatioita.

Suomen Yrittäjät painottaa, että jokainen menestyvä suuryritys on joskus ollut aloitteleva mikroyritys. Suomella pitää olla rohkeutta investoida innovatiivisiin, uusiin yrityksiin, jotka myös tutkimusten mukaan tuottavat enemmän hyötyä (Business Finland, Impact Brief No. 2/2023) ja panostavat suhteellisesti eniten T&K-toimintaan sekä tuovat markkinoille merkittävästi uusia tuotteita ja prosesseja (Labore 5/2025, Huuskonen & Maliranta).

Pienempien, nuorempien ja korkean innovaatiokapasiteetin yritysten tapauksissa tukien vaikutukset näyttävät olevan merkittävämpiä.

Suomen Yrittäjät kiinnittää huomiota myös siihen, että yritysten suurin pulonkaula kasvussa ja viennissä on kaupallistaminen. Nykyisen T&K-rahoituslain puitteissa T&K-rahoitusta ei voida käyttää innovaatiotoimintaan tai tuotteiden ja palvelujen kaupallistamiseen, mikä on suuri sudenkuoppa Suomen TKI-politiikassa. Suomen suuri haaste on osaamisen, tuotteiden ja palvelujen kaupallistamisessa maailmanmarkkinoille.

Näkemyksemme mukaan tutkimus- ja tuotekehitysrahoituksen skaalaa tulisi laajentaa innovaatioiden ja kaupallistamisen rahoitukseen. Lisäksi T&K-rahoituksen osalta rahoituslakia tulisi avata käsittämään paremmin myös kauppan ja palveluiden toimialoja.

Suomen Yrittäjät peräänkuuluttaa pienten yritysten huomioimisen myös verovähennyksissä. Esimerkiksi Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etla löytää T&K-verotukia koskevassa tutkimuksessaan näyttöä siitä, että T&K-tukien kohdentaminen pienille ja keskisuurille yrityksille tuottaisi suurimmat hyödyt (Koski & Fornaro, 2022).

Etlan tutkimuksen perusteella tukien tehokkaamman kohdentumisen lisäksi T&K-verohuojennusmalli, joka tarjoaisi isoille yrityksille vähemmän verotukia kuin pk-yrityksille, vähentäisi huomattavasti verotukimallin raskautta julkiselle taloudelle: kaikkia yrityksiä yhtäläisesti koskeva T&K-verotuki aiheuttaisi julkiselle sektorille noin 2,5–3-kertaisen kustannusrasitteen julkiselle taloudelle verrattuna pk-yrityksiin rajattuun verotukimalliin.

Myös aiempi tutkimus viittaa siihen, että yhden euron lisäys T&K-verotuksessa tuottaa suurimman lisäyksen pk-yritysten T&K-panostuksissa. Lisäksi pk-yrityksissä suorat tuet täydentävät verotukia. Sen sijaan tutkimuskirjallisuuden perusteella isojen yritysten kohdalla verotuet ja suorat tuet näyttäisivät korvaavan toisiaan, jolloin niiden yhteiskäyttö ei tuota parasta tulosta.

Suomen Yrittäjät

Petri Malinen
Johtava ekonomisti